

“จงนับถือบิดามารดา เพื่อจะได้มีอายุยืนอยู่ในดินแดนที่พระเจ้าประทานให้เจ้า” (อพย 20 :21)

“พระเยซูเจ้าเองทรงเคารพเชื่อฟังบิดามารดา” (ลก 2:51)

พระเยซูเจ้าได้ทรงเรียกร้องให้ถือ “พระบัญญัติพระเจ้าประการนี้” (มก.7:8-13) ท่านอัครสาวกสอนไว้ว่า “ส่วนลูกเล่า เป็นหน้าที่ของพวกท่านในฐานะที่เป็นคริสตชน จะต้องเชื่อฟังบิดามารดา” เพราะนี่เป็นการกระทำที่ถูกต้อง “จงนับถือบิดามารดาของตน” เป็นธรรมเนียมบัญญัติข้อแรกที่มีพระสัญญาเดิมเสริมว่า “เพื่อเจ้าทุกคนจะอยู่อย่างเป็นสุขและมีชีวิตยืนยาวบนแผ่นดินโลก” (อพ 6:1-3)

- 2197 พระบัญญัติประการสี่ เป็นหลักศิลาที่สองแห่งธรรมบัญญัติ (เนื่องจากโมเสสได้จารึกพระบัญญัติไว้ในศิลาสองแผ่น) กล่าวถึงกฎเกณฑ์แห่งความรักพระเจ้าทรงประสงค์ให้เรานับถือบิดามารดาของเรา ต่อจากการเคารพนับถือพระองค์ซึ่งเราเป็นหนี้ชีวิตพระองค์ และอีกประการหนึ่งก็คือ พระองค์ทรงถ่ายทอดความรู้เรื่องพระเจ้าให้แก่เรา เราต้องให้เกียรติและเคารพนับถือทุกๆท่าน ซึ่งพระเจ้าได้ทรงมอบอำนาจของพระองค์แก่เรา เพื่อประโยชน์ของเรา
- 2198 พระบัญญัติประการนี้ใช้คำพูดสร้างสรรค์เพื่ออธิบายภารกิจที่ต้องปฏิบัติเป็นพระบัญญัติที่นำไปสู่บัญญัติที่นำไปสู่บัญญัติอื่นๆ เช่น การให้ความเคารพต่อชีวิตประกาศพระบัญญัติประการต่อๆมา เกี่ยวข้องกับการให้ความเคารพนับถือ พิเศษต่อชีวิตการแต่งงาน ทรัพย์สินสมบัติฝ่ายโลก และการใช้วาจาที่เหมาะสม เป็นต้น พระบัญญัตินี้ ตั้งอยู่บนรากฐานของข้อคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร
- 2199 พระบัญญัติประการสี่มุ่งที่จะสอนลูกๆ ในความสัมพันธ์ของเขากับบิดามารดา เพราะเป็นสัมพันธ์ เพราะเป็นสัมพันธ์ที่ปฏิบัติกันทั่วโลก เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติกับสมาชิกของครอบครัวขยาย ซึ่งเรียกร้องที่จะให้เกียรติแก่กันและกัน โดยรักและกตัญญูต่อผู้สูงอายุและบรรพบุรุษ ท้ายที่สุด ยังรวมถึงภาระหน้าที่ของศิษย์ต่อครู ลูกจ้างต่อนายจ้าง ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต่อผู้บังคับบัญชา พลเมืองต่อประเทศชาติบ้านเกิด ต่อผู้บริหารและผู้ปกครองประเทศ
- พระบัญญัติประการนี้รวมความถึงภาระหน้าที่ของบิดามารดา ครูบาอาจารย์ผู้นำผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่รัฐและทุกคน บรรดาผู้ที่ใช้อำนาจเหนือผู้อื่น หรือเหนือชุมชนที่มีบุคคลอยู่รวมกัน
- 2200 การถือตามพระบัญญัติประการสี่จะบังเกิดผลที่ตามมาคือ “จงนับถือบิดามารดา เพื่อเจ้าจะได้มีอายุยืนในดินแดนที่พระเจ้าประทานให้เจ้า” (อพย 20:12) การถือตามพระบัญญัติประการนี้เกิดผลทางจิตใจ คือทำให้มีสันติสุขและความรุ่งเรืองเรื่องฝ่ายโลกตรงข้าม การละเมิดพระบัญญัติประการนี้ นำไปสู่หายนะใหญ่หลวงต่อสังคมและส่วนตัว

1.ครอบครัวในแผนการของพระเจ้า

ธรรมชาติของครอบครัว

- 2201 ครอบครัวของกลุ่มสมรสตั้งพื้นฐานอยู่บนความเห็นพ้องเต็มใจของกลุ่มสามีภรรยาการแต่งงานและครอบครัวนั้น จัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ของกลุ่มสามีภรรยา การสืบลูกหลานและการให้การศึกษาอบรมบุตร ดังนั้นความรักและการเกิดบุตร เป็นสองสิ่งที่สร้างความสัมพันธ์และความรับผิดชอบเบื้องต้นให้มั่นคงท่ามกลางสมาชิกของครอบครัวเดียวกัน
- 2202 ชายและหญิงรวมเป็นหนึ่งเดียวกันในการแต่งงาน พร้อมกับบรรดาบุตรที่ก่อให้เกิดเป็นครอบครัวขึ้นมา สถาบันนี้มาก่อนการยอมรับจากฝ่ายอำนาจรัฐ ฝ่ายรัฐเองมีหน้าที่รับรู้ความจริงเรื่องนี้ และถือเป็นเรื่องปกติที่อ้างอิงได้ จากจุดพื้นฐานนี้ เราถึงจะสามารถประเมินคุณค่าความสัมพันธ์ของครอบครัวรูปแบบต่างๆ ได้
- 2203 พระเจ้าทรงสร้างชายและหญิง ทรงตั้งครอบครัวมนุษย์ และประทานธรรมนูญพื้นฐานไว้กล่าวคือ สมาชิกเป็นบุคคลที่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน และเพื่อประโยชน์ของสมาชิกเองและของสังคม ระบบครอบครัวจึงมีความรับผิดชอบอยู่สองประการคือ ต้องคอยดูแลเรื่องสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ของครอบครัว

ครอบครัวคริสตชน

- 2204 ครอบครัวคริสตชนก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ ที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในพระศาสนจักร เพราะเหตุนี้เอง ครอบครัว คริสตชนจึงมีชื่อใหม่ว่า “พระศาสนจักรระดับบ้าน” เป็นชุมชนแห่งความเชื่อ ความไว้วางใจ และความรัก เป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุดในศาสนา ดังปรากฏหลักฐานในพระคัมภีร์ อฟ 5:21 – 6:4, คส 3:18-21, 1ปต 3: 1-7
- 2205 ครอบครัวคริสตชนเป็นการให้ชีวิตร่วมกันของบุคคล เป็นเครื่องหมายและรูปลักษณะของการมีชีวิตร่วมกันของพระบิดาและพระบุตรในพระจิตเจ้า การให้กำเนิดและให้การศึกษาอบรมบุตร เป็นภาพสะท้อนของผลงานแห่งการสร้างสรรคของพระบิดา ครอบครัวได้รับเรียกให้มีส่วนในการสวดภาวนา และการถวายบูชาของพระคริสตเจ้า การสวดภาวนาประจำวันและการอ่านพระวาจาของพระเจ้า ทำให้ความรักในครอบครัวเข้มข้นขึ้นครอบครัวคริสตชนจึงมีหน้าที่ประกาศพระวรสารและเป็นธรรมทูต
- 2206 ความสัมพันธ์ในอ้อมอกครอบครัวนั้น ก่อให้เกิดการพึ่งพิงกันทางความรู้สึกความรักและความสนใจ ซึ่งเกิดจากการให้ความเคารพนับถือกันของบุคคลในครอบครัว ครอบครัวเป็นชุมชนที่มี

สิทธิพิเศษได้เรียกให้ “สามีภรรยาต้องมีจิตใจสนิทสนมรักใคร่กัน... คือแบ่งปันความคิดและการพิจารณาสิ่งต่างๆ ร่วมกันรวมถึงการร่วมมือกันในการอบรมลูก

2. ครอบครัวและสังคม

- 2207 ครอบครัวเป็นเซลล์เริ่มแรกของชีวิตสังคม เป็นสังคมตามธรรมชาติซึ่งในนั้นสามีและภรรยาได้รับเรียกให้มอบตนเองในความรักและกลายเป็นพระพรที่ให้กำเนิดชีวิตใหม่ ฉะนั้น อำนาจ ความมั่นคงและชีวิตแห่งความสัมพันธ์กันในครอบครัว จึงเป็นฐานแห่งอิสรภาพ ความมั่นคงปลอดภัย และความเป็นพี่น้องกันในสังคม ครอบครัวเป็นชุมชนซึ่งบุคคลหนึ่งสามารถเข้าใจคุณค่า ทางศีลธรรมตั้งแต่วัยทารก สามารถเริ่มถวายเกียรติแด่พระเจ้าและทำการใช้เสรีภาพอย่างดี ชีวิตครอบครัวเป็นการริเริ่มสู่ชีวิตในสังคม
- 2208 ครอบครัวการดำเนินชีวิตในวิถีทางซึ่งสมาชิกเรียนรู้ที่จะเอาใจใส่ และรับผิดชอบต่อผู้เยาว์ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยผู้พิการและผู้ยากไร้ ครอบครัวจำนวนมากซึ่งในบางขณะไม่สามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของคนอื่น ครอบครัวอื่น และสังคมที่จัดหาให้ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเหล่านี้ “ศาสนาที่บริสุทธิ์และเป็นศาสนาที่ยิ่งแท้ต่อหน้าพระเป็นเจ้าและต่อหน้าพระบิดาเจ้าคือการดูแลหญิงหม้าย และเด็กกำพร้าที่ได้รับทุกข์ยากและรักษาตนเองไว้ไม่ให้เสื่อมทรามไปทางโลกีย์” (ยก 1:27)
- 2209 ครอบครัวต้องได้รับความช่วยเหลือและปกป้องด้วยมาตรการที่เหมาะสมทางสังคม ที่ใดที่ครอบครัวไม่สามารถรับผิดชอบตัวเองก็ต้องจัดให้มีหน่วยงานอื่นในสังคม มีภาระหน้าที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนสถาบันครอบครัวบนหลักของการแบ่งสันปันส่วน ชุมชนที่ใหญ่กว่าจะต้องระวังไม่แย่งชิงอำนาจของครอบครัวหรือแทรกแซงชีวิตของเขา
- 2210 ครอบครัวมีความสำคัญต่อชีวิตและความอยู่ดีกินดีของสังคม โดยเหตุนี้ สังคมก็ต้องรับผิดชอบสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งต่อชีวิตสมรสและชีวิตครอบครัว อำนาจทางบ้านเมืองมีหน้าที่สำคัญ ต้องรับรู้ธรรมชาติที่แท้จริงของชีวิตสมรสและชีวิตครอบครัว ต้องปกป้อง ส่งเสริม และรักษาศีลธรรมของส่วนรวม และสนับสนุนความเจริญรุ่งเรืองของครอบครัว
- (เทียบ พระศาสนจักรในโลกลมัยนี้ ข้อ 52.2)
- 2211 พรรคการเมืองมีหน้าที่ที่จะให้เกียรติครอบครัว ให้ความช่วยเหลือและรับประกันความปลอดภัย โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

- เสรีภาพที่จะสร้างครอบครัว มีลูก และให้การศึกษาอบรมบุตรตามความเชื่อของตนด้าน ศีลธรรมและศาสนา
- การพิทักษ์รักษาเสรีภาพของพันธะและสถาบันครอบครัว
- เสรีภาพที่จะต้องปฏิบัติตามความเชื่อของตน ที่จะถ่ายทอดให้การอบรมศึกษาบุตร โดยต้องมี เครื่องมือ และสถาบันศึกษาคอยรองรับให้การสนับสนุน
- สิทธิในทรัพย์สินส่วนตัวเสรีภาพในการประกอบการ การหางาน หาบ้าน และสิทธิที่จะอพยพเคลื่อนย้าย
- สิทธิได้รับการรักษาพยาบาล คนชราได้รับความช่วยเหลือ และครอบครัวได้รับการเลี้ยงดู ภายใต้อาณัติของกฎหมายของประเทศ
- ได้รับการคุ้มครอง เรื่องความปลอดภัยและสุขภาพ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ภาพลามกอนาจาร ดิสสุรา ฯลฯ
- เสรีภาพที่จะก่อตั้งสมาคมกับครอบครัวอื่นๆ และเสรีภาพที่จะมีตัวแทนต่อหน้าอำนาจทาง บ้านเมือง (เทียบ ครอบครัวฯ ในโลกปัจจุบัน ข้อ 46)

2212 พระบัญญัติประการสี่ยังให้ความสว่างแก่ความสัมพันธ์อื่นๆ ในสังคมเช่นในความสัมพันธ์แบบพี่ และน้อง เราเห็นลูกๆ ของพ่อแม่ในความสัมพันธ์แบบเครือญาติ เราก็ตรวจพบผู้สืบเชื้อสายของ ปู่ย่าตายายของเรา ในเพื่อนร่วมชาติเราก็พบบุตรหลานของประเทศชาติของเรา ในบรรดาผู้รับศีล ล้างบาปเราเห็นลูกๆ ของพระศาสนจักรผู้เป็นมารดาของเรา ในมนุษย์ทุกคนเราเห็นบุตรชายหรือ บุตรสาวขององค์พระผู้เป็นเจ้า ผู้ประสงค์ให้เรียกพระองค์ “พระบิดาของเรา” ด้วยวิธีนี้ ความสัมพันธ์ของเรากับเพื่อนบ้านมีลักษณะเป็นแบบบุคคลต่อบุคคล ดังนี้ เพื่อนบ้านจึงไม่ควรถูก ตีค่าเป็น “หน่วย” หนึ่งของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกัน แต่เป็นคน “คนหนึ่ง” ซึ่งสมควรได้รับความสนใจ และความเคารพนับถือเป็นรายบุคคล เพราะเรารู้จักที่มาของเขา

2213 ชุมชนมนุษย์ประกอบด้วยบุคคล การปกครองที่ดีไม่จำกัดแค่การให้ประกันสิทธิต่างๆ ความสัมพันธ์ที่ถูกต้องระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ระหว่างผู้มีอำนาจปกครองและพลเมือง ต้องมี เจตนาดีที่จะปกป้องศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์เป็นในเรื่องความยุติธรรมและภราดรภาพเป็นหัวใจ สำคัญ

3.ภาระหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว

หน้าที่ของลูก

- 2214 ความเป็นบิดาของพระเจ้านั้น เป็นแหล่งที่มาของความเป็นบิดาของมนุษย์ (เทียบ อฟ 3:14) ความเป็นบิดาของพระเจ้าจึงเป็นพื้นฐานของเกียรติและศักดิ์ศรีที่ต้องให้กับบิดามารดา ความเคารพนับถือของบุตรผู้น้อยหรือผู้ใหญ่ต่อบิดามารดาของตน (เทียบ สภษ 1:8; ทบต 4:3-4) ได้รับการหล่อเลี้ยงด้วยความรักตามธรรมชาติ ซึ่งเกิดจากสายสัมพันธ์ที่รวมเขาเป็นหนึ่งเดียวกันดังนี้พระบัญญัติของพระเจ้าจึงเรียกร้องเราให้เคารพนับถือบิดามารดา(อพย 20:12)
- 2215 ความเคารพนับถือต่อบิดามารดา (ความกตัญญูของบุตร) ได้มาจากความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณที่นำพวกเขาเขามาสู่โลก ให้เขาได้เจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และในพระหรรษทาน ด้วยการให้ชีวิต ความรักและการทำงานทั้งหมดของเขา “จงนับถือบิดามารดาของเจ้าด้วยความเคารพเหนือเกล้า อย่างลืมนมารดา ผู้ให้กำเนิดเจ้าด้วยความเจ็บปวด อย่างลืมนว่าท่านทั้งสองเป็นผู้บังเกิดเกล้า พระคุณของท่านต่อเจ้าจะเอาอะไรมาตอบแทนได้” (บสร 7:27-28)
- 2216 ความเคารพนับถือในฐานะลูก แสดงออกโดยทางการว่านอบน้อมง่ายและด้วยการนบนอบเชื่อฟังอย่างแท้จริง “ลูกรัก จงปฏิบัติตามคำสั่งของบิดาเจ้าไม่ดูหมิ่นคำสอนของมารดาเจ้า...เมื่อเจ้าเดินท่านก็นำทางเจ้า เมื่อเจ้านอนพักผ่อน ท่านก็จะตื่นเฝ้าดูแลเจ้าเมื่อเจ้าตื่นขึ้น ท่านก็จะพูดกับเจ้า” (สภษ 6:20-22) “ลูกที่ฉลาด ฟังคำเตือนสติของบิดาตน คนจ้องห้องนั้นไม่ฟังคำติเตือน” (สภษ 13:1)
- 2217 ตลอดเวลาที่ลูกอาศัยอยู่ในบ้านของบิดามารดา ลูกจะต้องนบนอบเชื่อฟังต่อข้อเรียกร้องของบิดามารดาเพื่อความดีของตนหรือของครอบครัว “บรรดาบุตรทั้งหลาย จงนบน้อมเชื่อฟังบิดามารดาในองค์พระผู้เป็นเจ้า เพราะการกระทำเช่นนี้ถูกต้อง (คส 3:20; เทียบ อฟ 6:1) บุตรยังต้องเชื่อฟังต่อคำสั่งสอนที่มีเหตุผลของผู้อบรมสั่งสอนและบรรดาผู้ซึ่งบิดามารดาได้มอบหมายให้ดูแลแต่ถ้าบุตรเชื่อมั่นในมโนธรรมของตนว่า การนบนอบเชื่อฟังต่อคำสั่งที่ให้นั้นเป็นสิ่งที่น่าตำหนิตีเดียทางศีลธรรม ก็ไม่ต้องเชื่อฟัง

ลูกยังคงต้องให้ความเคารพนับถือบิดามารดาของเขาขณะที่เติบโตขึ้นมา เขาควรทำตามความเคารพความปรารถนาของบิดามารดา ขอคำปรึกษาแนะนำและยอมรับคำตักเตือนที่ชอบธรรม ความนบนอบเชื่อฟังของบุตรต่อพ่อแม่จะสิ้นสุดลงพร้อมกับการแยกตัวออกไปตั้งครอบครัวใหม่ แต่ยังคงมีความเคารพนับถือต่อบิดามารดาอยู่เสมอ ความเคารพนับถือบิดามารดา มีรากฐานมาจากความยำเกรงพระเจ้า ซึ่งเป็นพระพรประการหนึ่งของพระจิตเจ้า

2218 พระบัญญัติประการที่ทำให้ลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่ระลึกถึงความรับผิดชอบของเขาต่อพ่อแม่ ลูกต้องให้ความช่วยเหลือทางวัตถุและทางจิตใจ ในช่วงเวลาที่ท่านชรภาพและเกิดเจ็บป่วย มีความโดดเดี่ยวหรือขาดสนทนาคนอย่างสุดความสามารถ พระเยซูเจ้าทรงอ้างถึงภาระหน้าที่ในการแสดงความกตัญญูนี้ว่า (เทียบ มก 7:10-12)

“พระเจ้าทรงยกย่องบิดาเหนือลูก ทรงสนับสนุนสิทธิของมารดาเหนือลูก ลูกที่เคารพนับถือบิดาใช้หนี้บาปของตน ลูกที่ทำให้เกียรติมารดาก็เท่ากับสะสมทรัพย์สมบัติไว้ ใครเคารพนับถือบิดามารดา ก็จะประสบความสุขสันต์หยรษากับลูกของตนเอง ในวาระที่เขาภาวณา อ่อนนวยพระเจ้ก็จะสดับฟัง ลูกที่ทำให้เกียรติบิดาก็จะมีอายุยืน ลูกที่เชื่อฟังพระเจ้าจะทำให้มารดาชื่นใจ” (บสร 3:26)

ลูกเอ้ย จงเลี้ยงดูพ่อของเจ้าในวัยชรา อย่าให้ท่านเศร้าโศกตลอดอายุขัย แม้สติปัญญาท่านเสื่อมลง ก็จงอะลุ่มอล่วยกับท่าน อย่าดูหมิ่นท่านในวัยที่เจ้ายังแข็งแรง... ใครดูหมิ่นบิดา ก็เหมือนดูหมิ่นพระเศษานุภาพใครชั่วโทษมารดา พระเจ้าจะทรงสาปแช่ง” (บสร 3:12-13,16)

2219 การให้ความเคารพนับถือในฐานะลูก ก่อให้เกิดความกลมกลืนในทุกชีวิตของครอบครัว และยังเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องชายหญิงความนับถือต่อพ่อแม่สะท้อนให้เห็นถึงบรรยากาศและความอบอุ่นในครอบครัว “ลูกหลานชายหญิงคือมงกุฎของผู้เฒ่าชรา” (สภษ 17 : 6) “จงถ่อมตนอ่อนโยนและอดทนอยู่เสมอ แสดงความรักด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” (อฟ 4:2)

2220 ความกตัญญูพิเศษสำหรับคริสตชนคือ หน้าที่ต่อบุคคลพวกเขาได้รับพระพรแห่งความเชื่อ พระพรหรรษทานแห่งศีลล้างบาปและชีวิตในพระศาสนจักร บุคคลเหล่านั้นอาจรวมถึงบิดามารดา ปู่ย่าตา ยาย สมาชิกคนอื่นๆ ของครอบครัว ผู้อภิบาล ครูคำสอน และผู้อบรมสั่งสอนคนอื่นๆ หรือมิตรสหาย... “ข้าพเจ้าระลึกถึงความเชื่ออย่างจริงใจของท่าน อันเป็นความเชื่อซึ่งเมื่อก่อนได้มีอยู่ในโลกอิสยาขของท่าน และอยู่ในยูนิส แม่ของท่านและบัดนี้ข้าพเจ้าเชื่อว่ามิอยู่ในท่าน” (2ทธ 1:5)

หน้าที่ของบิดามารดา

- 2221 การเจริญพันธุ์แห่งความรักของกลุ่มสามีภรรยาไม่เป็นแต่เพียงการให้กำเนิดบุตรเท่านั้น แต่ต้องขยายออกไปสู่การให้การศึกษาทางศีลธรรมและการอบรมด้านจิตใจแก่พวกเขาด้วย หน้าที่ของบิดามารดาในการให้การศึกษา “มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดจนกว่า ถ้าขาดการอบรมของพ่อแม่ก็ยากที่จะหาการอบรมอื่นใดมาทดแทนได้” สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาในการให้การศึกษาอบรมลูกๆ นั้น เป็นภารกิจเบื้องต้นและไม่อาจจะละเลยได้
- 2222 บิดามารดาต้องถือว่าลูกของตนเป็นลูกพระเจ้า และให้ความเคารพในความเป็นบุคคลของบุตร ควรอบรมลูกๆ ให้ปฏิบัติตามพระบัญญัติของพระเจ้าอย่างครบถ้วน โดยแสดงให้เห็นว่าเป็น ผู้นบถตามพระประสงค์ของพระบิดาบนฟ้าสวรรค์ด้วยชีวิตของตนเอง
- 2223 บิดามารดาเป็นผู้รับผิดชอบเบื้องต้นในการให้การศึกษาอบรมลูก เป็นพยานยืนยันถึงความรับผิดชอบนี้ โดยการสร้างครอบครัวที่ดี ความนุ่มนวลการให้อภัยกัน การให้ความเคารพ ความซื่อสัตย์ และการให้บริการที่ไม่หวังผลตอบแทน ให้เป็นหลักในการปฏิบัติครอบครัว ครอบครัวเป็นสถานที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการอบรมด้านคุณธรรม สิ่งนี้ให้เรียกร้องให้ฝึกฝนการปฏิบัติตนเอง การแยกแยะถูกผิด การเป็นนายเหนือตนเองเป็นเงื่อนไขที่มาก่อนเสรีภาพแท้จริงทุกอย่าง บิดามารดาควรสอนลูกให้รู้ว่า ควรต้องการทางด้านวัตถุและความต้องการทางด้านร่างกาย ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของชีวิตภายในและชีวิตจิต บิดามารดาที่มีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ ที่จะให้แบบอย่างที่ดีต่อลูก โดยรู้ว่าจะทำอย่างไรที่จะให้ลูกได้รู้ถึงบกพร่องของตนเองพร้อมทั้งแนะนำสิ่งที่ดีกว่า และถูกต้องกว่าให้ลูก “ใครรักลูกต้องเขียนบอ่ๆ ใครอบรมลูกเคร่งครัดจะได้รับคุณประโยชน์” (บสร 30:1-2)
- “ท่านทั้งหลายที่เป็นบิดา อย่างย่ำสอนจนลูกขุนเคื่อง แต่จงอบรมสั่งสอนและตักเตือนเขาตามหลักธรรมขององค์พระผู้เป็นเจ้า” (อฟ 6:4)
- 2224 ครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อให้มนุษย์ก้าวไปสู่ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงละมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม บิดามารดาควรสั่งสอนลูกให้รู้จักหลีกเลี่ยงการประนีประนอมกับอิทธิพลชั่วที่ทำลายสังคมมนุษย์
- 2225 โดยทางพระพรแท้ศีลสมรส บิดามารดามีหน้าที่รับผิดชอบและมีสิทธิพิเศษที่จะประกาศพระวสารให้ลูกของตน จึงควรนำพวกเขาให้เข้าสู่ธรรมล้ำลึกแห่งความเชื่อตั้งแต่เด็ก บิดามารดา “เป็นคนแรกที่ประกาศสอนความเชื่อแก่ลูกๆ” ให้ลูกๆ มีส่วนร่วมกับชีวิตของพระศาสนจักรตั้งแต่

- เยาว์วัยวิธีการดำเนินชีวิตในครอบครัวสามารถปลูกฝังชีวิตภายใน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับความเชื่อที่มีชีวิต และยังคงส่งเสริมชีวิตของเขาต่อไปตลอดชีวิต
- 2226 การให้การศึกษาอบรมไปสู่ความเชื่อโดยพ่อแม่ นั่น ต้องเริ่มตั้งแต่ลูกยังอ่อนวัยที่สุด การอบรมความเชื่อเกิดขึ้น เมื่อสมาชิกของครอบครัวต่างช่วยกันให้เจริญเติบโตในความเชื่อ ด้วยการเป็นพยานของการดำเนินชีวิตคริสตชนให้สอดคล้องกับพระวรสาร ใช้คำสอนครอบครัวนำทางร่วมมือกันและทำให้สมบูรณ์ขึ้น ด้วยการสอนความเชื่อในรูปแบบอื่นๆ บิดามารดามีภารกิจที่จะสอนลูกๆ ให้สวดภาวนาและค้นพบกระแสเรียกของเขาในฐานะเป็นลูกของพระเจ้า วัดเป็นชุมชนแห่งการฉลองพิธีบูชาขอบพระคุณและเป็นหัวใจของชีวิตด้านพิธีกรรมของครอบครัวคริสตชน เป็นสถานที่พิเศษสำหรับสอนคำสอนลูกๆ และบิดามารดา
- 2227 ในทางกลับกัน ลูกๆ ก็มีส่วนทำให้พ่อแม่เติบโตในความศักดิ์สิทธิ์ด้วย ทุกคน และแต่ละคนควรใจกว้างและไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยในการให้อภัยความผิดที่ทำต่อกัน การทะเลาะวิวาท ความอหิวาธิธรรมและการละเลยหน้าที่ โดยเฉพาะความรักต่อกันเสนอให้ทำเช่นนี้ ความรักเมตตาแบบพระคริสตเจ้าก็เรียกร้องแบบนี้เช่นกัน คือต้องให้อภัยความผิดแก่กัน
- 2228 ในวัยทารกนั้น ความเคารพและความรักของบิดามารดาแสดงออกมาด้วยการดูแลเอาใจใส่ โดยมุ่งทุ่มเทให้การอบรมลูกของตน และในการจัดหาสิ่งของตามความต้องการทั้งทางร่างกายและฝ่ายจิตใจ ต่อมาเมื่อลูกโตขึ้น พ่อแม่ก็ยังทุ่มเทอุทิศให้ลักษณะเดียวกันนั้น แต่มุ่งให้การศึกษาลูกโดยใช้เหตุผลและเสรีภาพอย่างถูกต้อง
- 2229 บิดามารดาผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเบื้องต้นในการศึกษาของลูกนั้น มีสิทธิเลือกโรงเรียนที่ตอบสนองต่อความเชื่อของตนให้ลูก นี่คือนิติสัมพันธ์พื้นฐานกล่าวคือบิดามารดามีภาระหน้าที่ที่จะเลือกโรงเรียนที่ดีที่สุด ซึ่งสามารถช่วยพวกเขาให้ทำหน้าที่ให้การอบรมศึกษาแบบคริสตชน อำนวยทางบ้านเมืองมีหน้าที่ให้ประกันสิทธิเช่นนั้นของบิดามารดา และให้ความมั่นใจต่อเงื่อนไขรูปธรรมที่สามารถปฏิบัติได้
- 2230 เมื่อลูกโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ก็มีหน้าที่และสิทธิที่จะเลือกอาชีพและสถานภาพชีวิตของตน เขาจะมีความรับผิดชอบใหม่ๆ ในความสัมพันธ์ที่ไว้วางใจต่อบิดามารดา โดยการรับคำแนะนำและคำปรึกษาโดยเต็มใจ บิดามารดาควรใส่ใจไม่บีบบังคับลูกในการเลือกอาชีพหรือในเรื่องคู่สมรส บิดามารดาต้องช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาที่ชาญฉลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อลูกจะวางแผนการตั้งครอบครัว

- 2231 บางคนไม่แต่งงานเพื่อที่จะดูแลบิดามารดาของตนหรือพี่น้องชายหญิง และเพื่อห่มเทาให้กับอาชีพ โดยเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น หรือเพื่อบริการโดยมีจุดมุ่งหมายที่นำยกย่องอื่นๆ บรรดาคนเหล่านี้สามารถมีส่วนร่วมทำความดีให้กับครอบครัวมนุษย์อย่างใหญ่หลวง

4. ครอบครัวและพระราชัย

- 2232 แม้ว่าสายสัมพันธ์ทางครอบครัวมีความสำคัญแต่ก็ไม่เด็ดขาด ยิ่งเมื่อลูกเจริญเติบโตสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และมีความเป็นตัวเอเองทั้งด้านมนุษย์และจิตใจกระแสเรียกเฉพาะของเขาซึ่งมาจากพระเจ้า นั้น ก็ยิ่งชัดเจนและเข้มแข็งขึ้นบิดามารดาควรให้ความเคารพกระแสเรียกนี้และคอยให้กำลังใจลูกติดตามการเรียกนั้น พ่อแม่ต้องสอนลูกให้มั่นใจว่ากระแสเรียกแรกของคริสตชนคือ การติดตามพระเยซูเจ้า “ผู้ใดที่รักบิดามารดาดีกว่ารัก ก็ไม่คู่ควรเราผู้ใดรักบุตรชายหญิงยิ่งกว่าเรา ผู้นั้นก็ไม่คู่ควรกับเรา” (มธ 10 : 37)
- 2233 การกลายเป็นศิษย์ของพระเยซูเจ้านั้น หมายถึงการยอมรับคำเชื่อเชิญให้เป็นสมาชิกของครอบครัวของพระเจ้า ดำเนินชีวิตสอดคล้องกับวิถีทางดำเนินชีวิตของพระองค์ เพราะ “ใครๆ ที่ทำตามพระประสงค์ของบิดาของเราสถิตในสวรรค์ เขาก็เป็นพี่น้องชายหญิงของเรา” (มธ 12:50)
- บิดามารดาควรยอมรับและให้ความเคารพด้วยความยินดี และโอบอุ้มต่อการเรียกเชิญ ที่องค์พระเจ้าทรงมีต่อลูกคนหนึ่งให้ติดตามพระองค์ในการถือพรหมจรรย์เพื่อพระราชัย ในชีวิตที่อุทิศถวายตัวเองหรือในศาสนบริการเป็นพระสงฆ์